

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Celovška cesta 135

1000 Ljubljana

Tel.: (01) 513 07 26

E-naslov: Jasmina.Slatnar@lj.kgzs.si

Ključ uspeha reje leži na travniku!

Znano je, da pri reji prežvekovalcev zlato leži na travinju, lahko ga pobereмо ali pa stopimo čezenj.

Kvaliteta osnovne krme s travinja je močno povezana s stroški priraje tako mleka kot mesa. Dobra krma vpliva na zauživanje osnovne krme, priraje, delež močne krme v obrokih, zdravje živali, kvaliteto mleka in mesa...

Primeren izbor travne ali travno deteljne mešanice v povezavi s primernim gnojenjem, vpliva predvsem na vsebnost hranil v krmi. Čas košnje pa vpliva na ohranjanje hranil in prebavljivost krme. Kvaliteta krme, predvsem za krave molznice, je v močni povezavi z višino mlečnosti, vsebnostjo maščob in beljakovin v mleku, splošnim zdravstvenim stanjem živali, plodnostjo ter prebavnimi in presnovnimi motnjami.

Kaj lahko pričakujemo od voluminozne krme?

Da bi brez večjih težav dosegli mlečnost med **7.000 in 8.000 kg** mleka po kravi v laktaciji, mora biti krma košena v začetku **latenja vodilnih trav (slika 3)**:

Taka krma vsebuje od 6,2-6,4 MJ NEL, 180-220 g surovih beljakovin (odvisno od deleža detelj v ruši) in 22-24 % surove vlaknine.

Pri košnji v **polnem latenju ali proti koncu latenja (slika 4)** vsebuje krma od 5,8-6,0 MJ NEL, 160-180 g surovih beljakovin in 25-26 % surove vlaknine. S tako kvaliteto krme lahko dosegamo mlečnost okoli **6.500 kg** po kravi v laktaciji.

S košnjo v **začetku cvetenja (slika 5)**, ko krma vsebuje od 5,4-5,7 MJ NEL in 120-140 g surovih beljakovin in od 28-32 % surove vlaknine, lahko pričakujemo mlečnost le še med **5.000-5.500 kg** po kravi v laktaciji.

Krma košena **konec cvetenja (slika 6)** vsebuje le še 5,0 in tudi manj MJ NEL, manj kot 100 g surovih beljakovin in več kot 33 % surove vlaknine. Ob taki krmi lahko pričakujemo mlečnost le še okoli **4.500 kg** po kravi v laktaciji. Taka krma je primerna le še za rejo krav dojlj.

Za najboljše reje in za krave z dobro plemensko vrednostjo za mleko, moramo zagotoviti prehrano, ki dosega pri zeleni krmi (paša, prilast) od 6,4-6,8 MJ NEL, silaži med 5,8 in 6,4 MJ NEL ter pri senu vsaj med 5,4-5,8 MJ NEL. Take vrednosti pa lahko dosegamo le na travniku, ki ga gnojimo strokovno utemeljeno in vedno na podlagi analize tal. Na takem travniku prevladujejo dobre trave, tudi sestava travne ruše je primerna (trave 50-70%, metuljnice 30-40% in zeli 0-10%).

Pravila pri spravilu in konzerviranju krme

Zelo pomembno je tudi, da tudi pri spravilu krme in konzerviranju zmanjšamo tveganje za izgubo hranil. **Tako pri sušenju kot pri siliranju moramo paziti na čistočo krme.** Velik delež slovenskih silaž je onesnaženih z zemljo, saj vsebujejo več kot 10% pepela v kg SS. Pogosto je vzrok slabo vzdrževana ruša. Brananje naj bo redno opravilo na travinju, prav tako moramo rušo,

ki se je iz različnih razlogov zredčila obnoviti in spraviti v primerno stanje. Velik del krivde pa je tudi na prenizki košnji. Višja košnja - med 5 in 7 cm, prepreči onesnaženje in hkrati omogoči rastlini hitrejšo obnovo ravnega vršička in hitro ponovno rast, kar je pomembno predvsem v suši. Zakaj toliko navodil o higieni krme? Onesnažena krma močno zmanjša njeno hranilno vrednost, hkrati pa lahko ogrozi tudi zdravje živali (klostridiji, listerija...).

Paziti moramo tudi na primerno sušino krme pri siliranju. Krma za siliranje naj vsebuje 350-400 g SS / kg, na kmetijah z večjim odvzemom in siliranjem v bale tudi do 450 g / kg.

Pri hitro ovelih silažah se vsebnost sušine v krmi hitro povečuje, zmanjšajo pa se tudi izgube zaradi odcednega soka, ki nastanejo pri vrenju silaže. Najpomembnejše pa je, da se poveča vsebnosti sladkorjev in kakovost beljakovin. Ovela silaža ima ugodnejšo kislinsko sestavo, vsebuje sicer nekoliko manj mlečne kisline, predvsem pa bistveno manj očetne in maslene kisline.

Pri sušenju krme s travinja ne smemo pozabiti na izgube hranil, ki nastanejo pri sušenju na tleh (do 30 %), ob slabem vremenu (20-30%), izgubah listne mase (obračanje, zgrabljanje). Ob napakah lahko zgubimo tudi do 50 % vseh hranil v krmi.

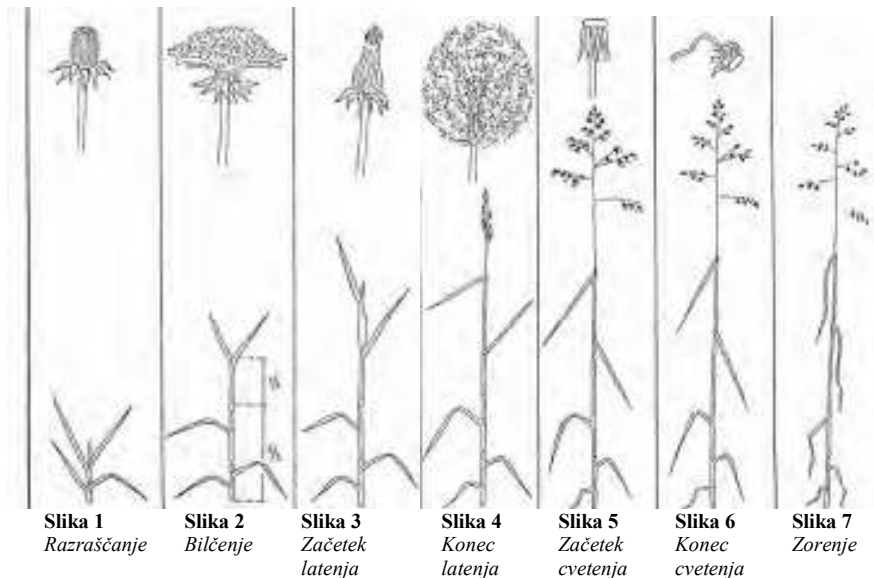
Vreme pogosto onemogoči spravilo krme v času ko ima najustreznejšo hranilno vrednost. Z upoštevanjem navodil strokovnjakov in praktičnih izkušenj iz preteklosti, pa lahko na veliko stvari vplivamo tudi sami.

Dejstvo je, da ob slabši krmi ne dosegamo želene mlečnosti, pogosto se srečujemo s prebavnimi in presnovnimi motnjami in slabšo plodnostjo pri kravah.

Krmljenje z večjo količino močne krme, je povezano z večjimi stroški in višjimi stroški zdravljenja živali, hkrati pa močno zmanjša rentabilnost priraje mleka.

Podobno situacija je tudi pri priraji mesa.

Ugotavljanje razvojne faze pri travah

Pripravila:

Jasmina Slatnar - specialistka za živinorejo